

Privilegis fiscals, ajuda econòmica, nacionalitat 'ipso facto' per a capellans i arxius inviolables. Aquests són només alguns dels acords que estableix el concordat signat no fa gaire entre el govern andorrà i la Santa Seu, el primer que fixa les bases de la relació del Principat pirinenc amb el bisbe de la Seu d'Urgell i copríncep de les Valls.

El parlament andorrà haurà d'aprovar d'ací a uns quants dies el primer concordat entre la Santa Seu i Andorra que el govern del Principat pirinenc ha pactat amb l'Església Catòlica. Les negociacions han estat secretes i no en va transcendir cap mena d'informació fins el 17 de març passat, quan el text fou signat pel cap de govern, Albert Pintat, i el secretari d'estat del Vaticà, el cardenal Tarcisio Bertone. Les negociacions, doncs, que no han tingut gran ressò a la premsa local, no han comptat amb cap mena de debat públic i l'oposició només ha tingut oportunitat de pronunciar-s'hi així que tots els compromisos havien quedat segellats. Aquest text és el primer concordat que regula les relacions del Principat d'Andorra amb l'Església Catòlica, que durant segles ha estat una de les institucions clau en la història del país.

Precisament l'origen d'aquest acord són els 700 anys d'història en què el bisbe de la Seu d'Urgell ha tingut el càrrec de copríncep d'Andorra, com a segon cap d'estat, al costat del president de la República Francesa. La voluntat és d'adaptar la figura del copríncep episcopal a l'Andorra constitucional i democràtica, nascuda el 14 de febrer del 1993, ara fa 15 anys. L'acord amb l'Església també es feia necessari arran d'una Constitució que reconeix la llibertat ideològica, religiosa i de culte i la llibertat de manifestar la pròpia religió i les pròpies creences.

El concordat arrenca amb el reconeixement, per primera vegada d'una manera específica en un text d'aquestes característiques, que el bisbe de la Seu és el copríncep d'Andorra. Des dels primers articles es posa de manifest que l'estat andorrà no té potestat per

Andorra diu amén al Vaticà

a pronunciar-se sobre la idoneïtat de qualsevol futur copríncep episcopal, un fet d'altra banda obvi, perquè sempre ocuparà el càrrec el bisbe de la Seu d'Urgell, el nomenament del qual "és de la competència exclusiva de la Santa Seu", com no podria ser d'altra manera. Això sí, el concordat estableix que el Vaticà "notificarà el nom del designat al govern andorrà abans de nomenar-lo".

Hom també reconeix a l'Església el dret d'exercir la seva missió apostòlica i li garanteix "el lliure i públic exercici de les activitats que li siguin pròpies". En particular, es reconeix a la Santa Seu el dret de crear, modificar o suprimir ordes, congregacions religioses i més institucions i entitats eclesiàstiques. També té dret de comunicar-se lliurement amb aquests organismes i amb els fidels i promulgar i publicar lliurement qualsevol disposició referent al govern de l'Església, a més de comunicar-se sense impediments amb el bisbe del lloc, el clergat i els fidels. També s'especifica que les manifestacions públiques i socials de la religió catòlica se sotmetran a "les disposicions normatives vigents per protegir la seguretat, l'ordre, la salut pública i els drets i les llibertats fonamentals de les altres persones".

Menys impostos i passaport. Un altre punt que destaca en el concordat és el dels privilegis quant a fiscalitat que obté l'estament eclesiàstic. Segons el text, "l'Església i les seves entitats creades d'acord amb els seus propis fins i, per tant, no destinades a la realització d'activitats econòmiques lucratives, gaudiran d'exempció tributària excepte dels impostos indirectes, del tipus d'aquells normalment inclosos en el preu de les mercaderies o serveis". A banda, el document també especifica que "l'Estat andorrà mantindrà la seva col·laboració secular i tradicional en allò que es refereix al sosteniment econòmic de l'Església". L'acord especifica que una comissió paritària s'encarregarà, en aquest sentit, de "proposar les adaptacions del sistema tradicional vigent que noves situacions poguessin comportar".

Pel que fa a qüestions de residència, els capellans que exerceixin a Andorra no tindran cap problema per a obtenir la nacionalitat andorrana. Gràcies al concordat, els 20 anys que tot estranger a Andorra necessita per a obtenir el passaport andorrà serà un pas innecessari per als sacerdots. El concordat especifica que, "conforme a la llei qualificada de nacionalitat i durant el temps en el qual exerceixin les seves funcions, s'atorga la nacionalitat andorrana als sacerdots amb ofici eclesiàstic al Principat d'Andorra".

En l'àmbit de la docència, el concordat estipula que durant tota l'educació bàsica els centres en general han d'oferir l'ensenyament de la religió catòlica dins l'horari escolar i no es menciona cap més confessió religiosa ni tampoc es fa esment de la convivència de la religió catòlica amb més que hi pugui haver. Aquest ensenyament és d'opció voluntària per als alumnes. L'autoritat eclesiàstica és la que es reserva la potestat d'escollir els professors que consideri i "assenyalar" el material amb què s'impartirà l'assignatura.

Més d'un s'ha sorprès per allò que el concordat estableix a l'entorn d'una qüestió que ja havia aixecat suspicàcies: els arxius. Segons el concordat, "l'estat respecta i protegeix la inviolabilitat dels arxius, registres i altres documents dipositats a les parròquies andorranes i altres entitats i institucions eclesiàstiques". De la mateixa

El passat 17 de març, el cap de govern andorrà, Albert Pintat, i el secretari d'estat del Vaticà, el cardenal Tarcisio Bertone, signaren el concordat.

manera, Andorra, “vetllant pel desig de posar al servei de la societat el patrimoni històric, artístic i documental, concretarà amb l'Església les bases per fer efectius l'interès comú i la col·laboració amb la finalitat de preservar, donar a conèixer i catalogar aquest patrimoni cultural, sens perjudici del que estableixen les lleis del Principat”. El fet que els arxius del bisbat d'Urgell estiguin en territori català podria entrar en conflicte amb aquest punt, segons que han apuntat algunes fonts. De fet, el terme *inviolabilitat* suma dificultats a l'accés als arxius del bisbat, sobre els

quals pesen les denúncies que han fet públicament alguns historiadors a qui s'ha denegat l'accés.

Quant al patrimoni cultural, el concordat també estableix que “els béns d'interès cultural, tant mobles com immobles, destinats a finalitats religioses i de culte, seran tutelats per l'estat, sens perjudici de les facultats de les autoritats eclesiàstiques competents en ordre a mantenir la finalitat i l'ús culturals d'aquests béns”. Així doncs, “tant l'Església com l'Estat manifesten la voluntat de comunicar-se recíprocament qualsevol iniciativa que afecti la

conservació, protecció i estudi del patrimoni artístic i arquitectònic destinat al culte”.

Qüestió lingüística. Fora de la negociació específica per al concordat, els representants d'Andorra en les converses amb el Vaticà han manifestat que un dels pròxims objectius a assolir a la Santa Seu és que Benet XVI introdueixi el català com una de les llengües d'algunes proclames públiques en dies assenyalats. En aquest sentit, l'objectiu concret seria la salutació en català que el papa fa cada any per Nadal i per Pasqua, que s'afegiria a la llarga cinquantena d'idiomes que el pontífex fa servir en aquestes ocasions i que ha inclòs també llengües amb molts menys parlants que no la nostra.

Un dels pròxims objectius a assolir a la Santa Seu és que Benet XVI introdueixi el català com una de les llengües d'algunes proclames públiques en dies assenyalats

Joan Antoni Guerrero